

**SHAHARLARNING IJTIMOIIY MUAMMOLARI: FARG‘ONA SHAHRI
YORMOZOR MFY MISOLIDA****Baxromova Madinaxon Farxodjon qizi***FarDU Ijtimoiy ish mutaxassisligi 1-boshqich magistranti***Annotatsiya**

Mazkur maqolada Farg‘ona shahri hududidagi Yormozor mahalla fuqarolar yig‘inida mavjud ijtimoiy muammolar kompleks tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida aholi bandligi, kambag‘allik darajasi, ijtimoiy infratuzilma, sog‘liqni saqlash va ta‘lim tizimidagi muammolar o‘rganildi. Shuningdek, 2026-yilning mamlakatimizda mahallalarni rivojlantirishga bag‘ishlangan yil sifatida e‘lon qilinishi va bu boradagi davlat siyosati, xususan Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan farmon va qarorlar tahlil qilindi. Natijada hududdagi muammolarni hal etish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: *ijtimoiy muammo, mahalla, urbanizatsiya, kambag‘allik, bandlik, ijtimoiy himoya, infratuzilma, Yormozor MFY, kommunal muammolar.*

Annotation

This article comprehensively analyzes the social problems existing in the Yormozor neighborhood citizens' assembly in the city of Fergana. During the study, the problems of employment, poverty, social infrastructure, healthcare, and education were studied. The announcement of 2026 as the Year of Mahalla Development in our country and the state policy in this regard, in particular the decrees and resolutions put forward by Shavkat Mirziyoyev, were also analyzed. As a result, scientific and practical proposals were developed to solve the problems in the region.

Keywords: *social problem, neighborhood, urbanization, poverty, employment, social protection, infrastructure, Yormozor, communal problems.*

Аннотация

В данной статье всесторонне анализируются социальные проблемы, существующие в собрании граждан района Йормозор в городе Фергана. В ходе исследования были изучены проблемы занятости, бедности, социальной инфраструктуры, здравоохранения и образования. Также были проанализированы объявление 2026 года Годом развития махалли в нашей стране и государственная политика в этом отношении, в частности указы и постановления, выдвинутые Шавкатом Мирзиевым. В результате были разработаны научные и практические предложения по решению проблем региона.

Ключевые слова: *социальная проблема, соседство, урбанизация, бедность, занятость, социальная защита, инфраструктура, МФО "Йормозор", коммунальные проблемы.*

Kirish. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda mahalla institutini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylandi. Ayniqsa, 2026-yilning “Mahallani rivojlantirish va aholini qo‘llab-quvvatlash yili” deb e‘lon qilinishi bu boradagi islohotlarni yangi bosqichga olib chiqdi¹⁰.

Urbanizatsiya jarayonlari kuchayib borayotgan bir sharoitda shahar hududlarida ijtimoiy muammolarni mahalla darajasida o‘rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism.

Farg‘ona shahri tarkibidagi Yormozor mahalla fuqarolar yig‘ini hududi aholisi zich joylashgan, ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlanib borayotgan hududlardan biri hisoblanadi. Mazkur hududda aholi soni 2026 yil mart oyi holatiga 7024 nafarni tashkil etadi. Aholining asosiy qismini mehnatga layoqatli yoshdagilar tashkil etadi, bu esa hududda bandlik masalalarini dolzarb etib qo‘yadi¹¹.

Yormozor hududining iqtisodiy faoliyati asosan kichik biznes, xizmat ko‘rsatish sohasi va norasmiy mehnat bilan bog‘liq. Hududda faoliyat yuritayotgan tadbirkorlik subyektlari soni 157 ta bo‘lib, ular asosan savdo, xizmat ko‘rsatish va ishlab chiqarish yo‘nalishlarida faoliyat olib boradi. Shu bilan birga, aholining ma‘lum qismi doimiy ish o‘rni bilan ta‘minlanmagan¹².

Hudud infratuzilmasi so‘nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanayotgan bo‘lsa-da, ayrim muammolar saqlanib qolmoqda. Xususan, ichimlik suvi ta‘minoti, ichki yo‘llar sifati, kanalizatsiya tizimi va elektr energiyasi bilan bog‘liq muammolar mavjud. Ta‘lim va sog‘liqni saqlash muassasalari faoliyat yuritayotgan bo‘lsa-da, aholi soniga nisbatan ularning quvvati yetarli emas¹³.

Yormozor hududida ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlar ham mavjud bo‘lib, kam ta‘minlangan oilalar soni 36 tani, nogironligi bo‘lgan shaxslar soni 93 nafarni tashkil etadi. Ishsizlik darajasi esa maktab bititruvchilari orasida 14 nafarni, migratsiya va probatsiya, armiya xizmatidagilarning qaytishi bilan 57 nafarni tashkil etadi. Ushbu ko‘rsatkichlar hududda ijtimoiy muammolarni kompleks tarzda o‘rganish zarurligini ko‘rsatadi¹⁴.

Umuman olganda, Yormozor MFY ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jarayonida bo‘lgan hudud bo‘lib, unda mavjud imkoniyatlar bilan bir qatorda bir qator ijtimoiy muammolar ham kuzatiladi.

¹⁰ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yilga oid farmoni, Toshkent, 2026, 3-bet

¹¹ O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari. – 2023. – 25-bet.

¹² Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. – 2023. – 18-bet.

¹³ O‘zbekiston Respublikasi Qurilish vazirligi hisobotlari. – 2022. – 14-bet.

¹⁴ Mahalla fuqarolar yig‘ini ma‘lumotlari (Yormozor MFY). – 2024.

Farg‘ona shahridagi **Yormozor mahalla fuqarolar yig‘ini (MFY)** shahar hududida joylashgan tarixiy va muhim mahallalardan biri hisoblanadi. Bu hududda «Temuriylar» ko‘chasi kabi asosiy ko‘chalar o‘tgan bo‘lib, tekstil va qurilish materiallari kabi sohalar rivojlangan. Mahalla hududida suv ta‘minoti va obodonlashtirish ishlari faol olib boriladi.

Asosiy ma'lumotlar:

- **Joylashuvi:** Farg‘ona shahri.
- **Tarixi:** Yormozor qishlog‘i o‘rnida yangi shahar qurish boshlanganligi sababli, hudud tarixiy ahamiyatga ega.

- **Infratuzilmasi:** Temuriylar ko‘chasi, yashash uchun qulay maskanlar.

Yormozor MFY faol rivojlanayotgan va shaharning tarkibiy qismi bo‘lgan hududdir. Yormozor MFY Farg‘ona shahri tarkibidagi yirik mahallalardan biri bo‘lib, unda turli ijtimoiy qatlam vakillari istiqomat qiladi. Hududda:

kam ta‘minlangan oilalar ulushi mavjud,

ishsizlar soni yuqori,

nogironligi bo‘lgan shaxslar ulushi sezilarli.

Bu esa hududni ijtimoiy jihatdan muammoli hudud sifatida tavsiflash imkonini beradi¹⁵. Quyida Yormozor mahallasining ijtimoiy muammolaridan ayrimlarini keltirib o‘tamiz.

Bandlik va ishsizlik

Hududda ish o‘rinlarining yetarli emasligi aholi daromadlariga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa yoshlar o‘rtasida ishsizlik darajasi yuqori¹⁶(45-bet).

Kambag‘allik muammosi

Kam ta‘minlangan oilalar sonining mavjudligi ijtimoiy yordam tizimini kuchaytirishni talab qiladi. Bu esa davlat tomonidan manzilli yordam mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi¹⁷(112-bet).

Sog‘liqni saqlash tizimi

Birlamchi tibbiy xizmatlar sifati yetarli emas, profilaktik xizmatlar sust rivojlangan

Ta‘lim muammolari

Hududdagi ta‘lim muassasalarida o‘quv o‘rinlari yetishmasligi va moddiy-texnik baza muammolari mavjud

Infratuzilma muammolari

Ichki yo‘llar, ichimlik suvi va kommunal xizmatlar sifati ham dolzarb muammo bo‘lib qolmoqda.

¹⁵ Mahalla fuqarolar yig‘ini ichki statistik ma‘lumotlari, 2025, 12-bet.

¹⁶ Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi hisobotlari, Toshkent, 2024, 45-bet.

¹⁷ O‘zbekiston Respublikasi Statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari, 2025, 112-bet.

2026-yilda Shavkat Mirziyoyev tomonidan mahalla tizimini rivojlantirishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan:

“Mahalla institutini yanada rivojlantirish to‘g‘risida”gi Prezident farmoni, “Aholini kambag‘allikdan chiqarish va bandligini ta‘minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qaror, “Hokim yordamchilari faoliyatini takomillashtirish to‘g‘risida”gi qaror.

Mazkur hujjatlar asosida:

- mahallalarda ijtimoiy xizmatlar kengaytirildi,
- kambag‘allikni qisqartirish mexanizmlari joriy etildi,
- aholi bilan manzilli ishlash tizimi yo‘lga qo‘yildi.

Yuqoridagi aytib o‘tilgan muammolarni hal etish bo‘yicha bir qator ilmiy-amaliy takliflar beramiz:

Mahallada mikrobiznesni rivojlantirish dasturlarini kengaytirish;

Kasb-hunar markazlarini tashkil etish;

Raqamli tibbiy xizmatlarni joriy qilish;

Ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish;

Infratuzilmani davlat-xususiy sheriklik asosida rivojlantirish.

Xulosa qilib aytganda, Yormozor MFY misolida o‘rganilgan ijtimoiy muammolar shahar hududlari uchun xos kompleks muammolar ekanligini ko‘rsatdi. Ularni hal etishda davlat siyosati, mahalla instituti va aholining o‘zaro hamkorligi muhim ahamiyatga ega. 2026-yilda amalga oshirilayotgan islohotlar ushbu muammolarni bosqichma-bosqich bartaraf etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yilga oid farmoni, Toshkent, 2026, 3-bet
2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari. – 2023. – 25-bet.
3. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. – 2023. – 18-bet.
4. O‘zbekiston Respublikasi Qurilish vazirligi hisobotlari. – 2022. – 14-bet.
5. Mahalla fuqarolar yig‘ini ma‘lumotlari (Yormozor MFY). – 2024.
6. Mahalla fuqarolar yig‘ini ichki statistik ma‘lumotlari, 2025, 12-bet.
7. Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi hisobotlari, Toshkent, 2024, 45-bet.
8. O‘zbekiston Respublikasi Statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari, 2025, 112-bet.